

1910/1911

c. Kapitaal.

Van de obligatiën werden 108 stuks afgelost, terwijl van de nog onder onze berusting zijnde obligatiën 200 werden uitgegeven.

Het aandeelen kapitaal is groot f 4.000.000. De obligatie-leeningen zijn per saldo f 4.734.000 rentende 4 %.

Van de laatste leening, die geheel werd overgenomen door de Banque de Reports, de Fonds Publics et de Dépôts en het Comptoir de la Bourse, doch waarvan de obligatiën worden uitgegeven à fur et à mesure de gelden noodig zijn, is nog voor een waarde van f 285.000 onder onze berusting, berekend tegen den overeengekomen koers van uitgifte.

d. Reservefonds.

Volgens besluit van uwe vergadering van 25 September j.l. wordt aan het reservefonds wederom f 28.000 toegevoegd, zoodat dit thans f 76.000 groot is.

e. Zorg voor Pensioen-Verzekering en Ondersteuning van het Personeel.

Ook dit jaar werd ten behoeve van het vaste personeel bij de Hollandsche Sociëteit van Levensverzekeringen een pensioen-verzekering gesloten.

De Maatschappij heeft daaraan over dit boekjaar bijgedragen f 7660.28½. Het personeel stortte 2 % van hun salaris.

De boeten, fooien alsmede de gebruikelijke 1 % korting op alle rekeningen, worden besteed tot uitbetaling van ziekengelden, het verleenen van geneeskundige behandeling, verstrekken van winterprovisie aan het personeel. De Maatschappij betaalt hetgeen voor deze doeleinden meer wordt vereischt dan door bovenstaande ontvangsten wordt gedekt. Het winterseizoen 1910/11 kenmerkte zich door buitengewoon veel ziektegevallen onder het personeel, waardoor de bijdrage der Maatschappij niet onbelangrijk hooger is dan het vorig jaar.

Als bijdrage werd door haar f 11135.84½ op de winst en verliesrekening gebracht.

Bijlage I geeft omtrent deze rekeningen uitvoeriger gegevens.

f. Aanleg, Verbouwing en in Exploitatie brengen van nieuwe Lijnen.

In het vorig jaarverslag werd melding gemaakt van de omlegging van lijn 8 langs den nieuwen weg in den Boschpolder en over de door de gemeente nieuw te bouwen Aelbrechtsbrug.

Op 1 December kwam de nieuwe Aelbrechtsbrug gereed en kon het nieuwe baan-gedeelte in den Boschpolder van lijn 8 in gebruik worden genomen. Aanvankelijk moest de nieuwe brug met enkel spoor worden bereden, omdat algeheele voltooiing eerst na het weg-

breken der oude brug kon geschieden. De definitieve aansluitingen konden echter begin Februari worden gemaakt en op 8 Februari werden beide sporen in dienst gesteld.

De Noorderbrug tot heden een zeer smalle ophaalbrug werd door een vaste brug vervangen. Begin October kwam de helft van de nieuwe brug gereed en kon de dienst met enkel spoor daarover worden uitgevoerd, waarna de oude brug werd afgebroken om de tweede helft van de nieuwe brug te bouwen. 15 Juni kon ook het tweedespoor in gebruik worden genomen.

Het Noordplein onderging krachtens besluit van den Gemeenteraad ten behoeve van de groentenmarkt een geheele wijziging, waardoor ook de sporen moesten worden verplaatst tusschen den Noordsingel en de Noorderbrug, krachtens het bepaalde in art. 12 der concessievoorwaarden.

De nieuwe lijn (lijn 10), einde 1909 krachtens art. 6 der concessievoorwaarden opgelegd, kwam begin Januari gereed van den Ruigeplaatweg tot den Zwaanshals en dit gedeelte werd 17 Januari 1911 in dienst gesteld.

Voor het verdere gedeelte moet gewacht worden tot een nieuwe brug over de Rotte, door de Gemeente te bouwen, gereed is en het Gemeentebestuur over de juiste richting zijn nader oordeel heeft uitgesproken.

Er werd aangevraagd deze lijn tot het Maasstation door te trekken, waarover echter bij de sluiting van het boekjaar nog geen beslissing was genomen.

Na de verbouwing van de Beurs en de verplaatsing van den ingang daarvan naar het Beursplein werd behoefte aan meerdere ruimte op dit plein gevoeld. Om die te verkrijgen zullen de opstelsporen van lijn 7 worden verplaatst naar de Gelderschestraat en de Kolkkade en de dienstsporen worden verschoven.

De Gemeente heeft echter goedgekeurd, dat deze werken worden uitgevoerd als vernieuwing van bogen en kruisingen voor den dienst toch noodig is om de extra kosten voor de Maatschappij tot een minimum te beperken.

Bij de sluiting van het boekjaar was het opstelspoor in de Gelderschestraat gelegd en was men bezig de sporen aan de Noordzijde van dit plein op hunne plaats te brengen, hetgeen sedert werd voltooid.

De wijziging aan de Zuidzijde van dit plein zal eerst in 1912 plaats vinden.

Krachtens besluit van den Raad der Gemeente worden de Steigergracht en het Groenendaal gedempt en zal tusschen Oostpoort en het West-Nieuwland een nieuwe verkeersweg worden aangelegd. Zoodra dit werk zal zijn gereed gekomen worden de sporen van lijn 1 op de Nieuwehaven liggende, daarheen verplaatst, waarbij het gedeelte tusschen Oostpoort en Beursplein van lijn 1, waarin thans verscheidene stukken enkel spoor voorkomen geheel van dubbel spoor zal worden voorzien.

De kosten van bestrating, die van deze wijzigingen het gevolg zijn, komen ten laste van de Gemeente.

g. Weg en Kunstwerken.

De lijnen op 30 Juni in exploitatie en hunne lengten zijn opgenomen in den hiernavolgenden staat.

TRAMLIJNEN in Exploitatie op 30 Juni 1911.

Lijn.	OMSCHRIJVING DER LIJNEN.	LENGTE IN METERS.				AANMERKINGEN.
		Enkel spoor.	Dubbel spoor.	Totale lengte.	Exploit. lengte.	
	ELECTRISCHE TRACTIE.					
1	Honingerdijk—Park	172	5008	10188	5180	
2	Prinsenhoofd—Centraal Station .	—	2974	5948	3490	wordt 516 M. geëxploit. over lijn 1.
3	Bergweg—Boompjes	162	4023	8208	4203	wordt 18 M. geëxploit. over lijn 2.
4	Oude Hoofdplein—Willemsplein.	17	4195	8407	5220	wordt 1008 M. geëxploit. over lijn 1. en 2.
5	Middellandstraat—Oudedijk . .	102	4425	8952	6310	wordt 1783 M. geëxploit. over lijn 1, 2, 3 en 4.
6	Feijenoord (Koninginnebrug)— Heulbrug	192	2319	4830	4555	wordt 2044 M. geëxploit. over lijn 2, 3 en 4.
7	Beursplein—Delfshaven (ceintuur)	—	6257	12514	7556	wordt 1299 M. geëxploit. over lijn 1, 2 en 4.
8	Rotterdam—Schiedam.	—	3373	6746	6869	wordt 3496 M. geëxploit. over lijn 1, 2, 4 en 7.
9	Wilhelminakade—Vlaskade . .	3716	527	4770	4243	
10	Ruige Plaatweg—Zwaanshals . .	110	3617	7344	6103	wordt 2376 M. geëxploit. over lijn 3, 4, 5 en 7.
	TOTAAL met Electrische Tractie	4471	36718	77907	53729	
	PAARDENTRACTIE					
	Rotterdam—Overschie	4181	52	4285	4931	wordt 698 M. geëxpl. over lijn 6.
	TOTAAL . . .	8652	36770	82192	58660	

Onder exploitatie lengte van een lijn wordt verstaan de afstand van eindpunt tot eindpunt door de wagens van die lijn bereden.

Wanneer opgaand en afgaand spoor langs verschillende wegen loopende niet even lang zijn, is de exploitatie lengte de som van beide wegen gedeeld door 2.

Wijzigingen in bovenstaande staat sedert vorig jaar vloeien voort uit de spoorverlegging door den Boschpolder, de wijziging van het Noordplein en de Noorderbrug en den aanleg van lijn 10.

De slechte bodem en het zware verkeer over de lijnen zijn oorzaak dat voortdurend veel onderhoudswerk moet worden verricht.

Behalve de gewone vernieuwing van enkele bogen en kruisingen o. a. twee bogen nabij de Vischmarkt, een der bogen Witte de Withstraat Eendrachtsweg, de kruisingen Slagveld en Stationsweg, de kruisingen met een der sporen naar de Gemeente gasfabriek, werden diverse buitengewone onderhoudswerken uitgevoerd.

Zoo werd de geheele weg van lijn 9 langs de Maashaven op peil gebracht.

De Goudsche Singel werd weder op hoogte gebracht, waardoor ons spoor op sommige gedeelten niet minder dan 1.30 M. moest worden opgeheven.

Mede werden op peil gebracht de Provenierssingel en een gedeelte van den Ouden dijk.

Nadat het nieuwe spoor van lijn 8 in den Boschpolder is in gebruik genomen, kon het gedeelte tusschen Delfshaven en de kruising met het havenspoor naar den Rechter Maasoever worden opgebroken. Het deel der daardoor vrijkomende rails, dat nog bruikbaar was, werd gebruikt om het oude spoor, dat nog door den stoomtram bereden was en bij invoering der Electriche tractie niet was vernieuwd, tusschen het genoemde havenspoor en het Roode hek te verwisselen.

Voorts werden de kruisingen met de R. T. M. bij de Brielsche laan en bij de Boergoensche laan door nieuwe vervangen. Daar deze kruisingen blijken aan groote slijtage onderhevig te zijn (het is reeds de tweede maal dat zij moesten worden vervangen) zijn thans mangaanstalen kruisingen geplaatst.

Hetgeen deze kruisingen meer kosten dan de gewone is op aanleg rekening geboekt.

Met het vernieuwen van de schoeiing op den weg van Rotterdam naar Overschie werd voortgegaan. Het is noodig gebleken deze vernieuwing in een sneller tempo te doen uitvoeren dan oorspronkelijk het plan was. Reeds in 1912 zullen de werkzaamheden van deze schoeiing geheel worden voltooid.

De kosten van onderhoud zijn door al deze werkzaamheden niet onbelangrijk gestegen. Zij bedragen met inbegrip van de kosten van bestrating door de Gemeente uitgevoerd f 90515.10.

Ten behoeve van de werkzaamheden aan den weg werden aangeschaft een kleine zaagmachine en een verplaatsbare motor van 5 paardenkracht geschikt om boor en slijpmachine te drijven. Deze machines werken met stroom van de bovenleiding. Mede werd op zeer vernuftige wijze door den Ingenieur geheel in eigen werkplaats van Aluminium vervaardigd een boormachine, waarmede, gekoppeld aan bovengenoemde motor, meerdere gaten voor laschbouten gelijktijdig kunnen worden geboord.

n. Gebouwen en onroerende eigendommen.

Het nieuwe haltegebouwtje, te Schiedam, dat nu bijna twee jaar heeft gestaan, was thans voldoende droog om in en uitwendig te worden afgeschilderd.

Ook bleek verven van de groote ijzeren kappen in de beide groote remisegebouwen zeer noodig. Hiermede werd dan ook een aanvang gemaakt. Waar het er daarbij echter zeer op aankomt, dat de roest zorgvuldig wordt verwijderd, wordt dit werk in eigen beheer uitgevoerd en zijn daarvoor tijdelijk eenige ververs in onzen dienst genomen. Overigens werden slechts de gewone onderhoudswerken uitgevoerd.

De gebouwen verkeerden in goeden toestand.

De kosten van onderhoud bedroegen *f* 10814.58½.

i. Wagenpark.

Het wagenpark werd niet uitgebreid. Geleidelijk wordt overgegaan de tramrijtuigen in crème kleur te schilderen.

Een volledige staat van het rollend materieel volgt hieronder.

Voor de electrische tram	{	10 motorrijtuigen	à 32 plaatsen =	320 plaatsen.
		141 "	" 33 "	= 4653 "
		(met gesloten balcon)		
		50 gesloten bijwagens	à 29 plaatsen =	1450 "
		10 open "	" 34 "	= 340 "
Voor de paardentram naar Overschie.	{	30 " "	" 41 "	= 1230 "
		3 gesloten rijtuigen	" 28 "	= 84 "
		2 open rijtuigen	" 36 "	= 72 "
		2 tramomnibussen	" 20 "	= 40 "
Totaal 248 rijtuigen		met 8189 plaatsen.		

9 zoutwagens.	1 fouragewagen.
2 pekelwagens.	2 wagens (trommeldienst).
3 rijtuigén.	2 karren.
1 dogcar.	2 handstrooikarren.
4 traverswagens.	7 handkarren.
4 montagewagens (waarvan 1 op spoorwielen.)	1 transportabele gietoven.
3 sleeperswagens.	1 handkar met transportabele motor.
3 mallejans (transport rails).	1 meetwagen (bovenleiding).
1 mestwagen.	1 draadspanwagen.

De kosten van onderhoud der tramrijtuigen met inbegrip der kosten van dagelijksche revisie en reiniging bedroegen *f* 122.172.32.

k. Trekkraft.

Behalve de lijn Rotterdam—Overschie, waar paardentractie bestaat, worden alle lijnen electrisch geëxploiteerd.

Paarden worden, behalve voor de paardentractie op genoemde lijn, gebruikt voor de montage-wagens, transport- en andere dienstwagens.

Op 1 Juli 1910 waren aanwezig 18 paarden. Bijgekocht werden 4 paarden, verkocht 3 zoodat 30 Juni 1911 aanwezig waren 19 paarden. De balanswaarde is *f* 1900.—

De kosten voor voeding en ligging dier paarden bedroegen totaal *f* 6627.06 d. i. per paard en per dag *f* 0.91 tegen *f* 1.10 het vorig jaar.

Gebruikt werden:

56472	K.G.		Haver.
57193	„		Klaverhooi.
1095	„		Stroo.
20650	„		Turfstrooisel.

Sedert November worden de paarden op stroo gestald. Dit stroo wordt ons gratis geleverd; waartegenover wij de mest gratis afstaan.

De electrische trekkraft werd geleverd door de centrale der gemeente.

Totaal werden geleverd 4.408.569 K.W.U. waarvoor werd betaald *f* 282.330.79½.

Krachtens het bepaalde bij de concessie voorwaarden wordt voor elk geleverd K.W.U. indien de kolenprijs (d. i. de gemiddelde prijs door de gasfabriek bij contract per 1000 K.G. gaskolen voor den wal betaald) hooger is dan f 8.50, aan het eind van het kalenderjaar bijbetaald $0.0025 \times$ dit hoogere bedrag in guldens uitgedrukt. Is de kolenprijs lager, dan wordt volgens denzelfden maatstaf gerestitueerd.

Uit dien hoofde werd in December over 1909 gerestitueerd 10147.85 $\frac{1}{2}$.

Voor het gebruik, onderhoud en vernieuwing van voedingskabels moet worden betaald 6 $\frac{1}{2}$ % van de aanlegkosten en wel f 23.103.27.

i. Electriche geleidingen.

Uitbreiding had plaats in den Boschpolder ten behoeve van de omlegging van lijn 8, en ten behoeve van den aanleg van lijn 10. Wijzigingen werden aangebracht in verband met den bouw van de nieuwe Noorderbrug, de omlegging op het Noordplein en de verplaatsing van de sporen aan de Noordzijde van het Beursplein en de Gelderschestraat.

Voor lijn 10 werden de noodige automatische wisselverstellers aangeschaft, die echter nog niet allen werden geplaatst.

Over enkele korte afstanden moest een nieuwe arbeidsdraad worden getrokken, overigens hadden geen belangrijke herstellingen plaats.

De revisie van de bovenleiding van het geheele net had met geregelde tusschenpoozen plaats.

m. Werkplaatsen.

In de werkplaats hadden geen uitbreidingen plaats.

De werktuigen en gereedschappen verkeeren in goeden staat.

n. Vervoer en Exploitatie.

Ook de zomer van 1910 heeft zich door een vrij ongunstige weersgesteldheid gekenmerkt. Desniettegenstaande ging het vervoer niet onbelangrijk vooruit. De kort voor het begin van het boekjaar tot stand gekomen verlenging van lijn 6 tot de Heulbrug bleef een gunstigen invloed op het vervoer op die lijn uitoefenen.

Lijn 2 ging echter niet onbelangrijk in opbrengst achteruit. Gedeeltelijk is dit het gevolg van de omlegging van lijn 6 naar de Koninginnebrug, die nog nawerkt, gedeeltelijk echter ook van de vermindering van het aantal reizigers, dat naar het Centraal Station moet worden vervoerd. Meer en meer toch wordt door de lokale reizigers naar Den Haag en Scheveningen uitsluitend van den electrischen spoorweg gebruik gemaakt.

Op 17 Januari werd een gedeelte van lijn 10 in exploitatie gebracht, namelijk van den Ruigeplaatweg naar den Zwaanshals. Ofschoon niet te ontkennen valt, dat deze lijn eenig vervoer aan de lijnen 3, 5, 7 en 8 ontnemt en de vermindering op die lijnen, vermeerderd met de vermoedelijke vervoerstoe name, die zonder lijn 10 op die lijnen zou hebben plaats gehad, feitelijk van de opbrengsten van de nieuwe lijn moeten worden afgetrokken om een zuiver oordeel te vellen of zij al of niet een gunstig resultaat oplevert, mag worden geconstateerd, dat de resultaten aanvankelijk alle reden tot tevredenheid geven.

De vervoerstoe name over het geheele boekjaar bedroeg $\pm 7.6\%$.

Laat men de vermeerdering tengevolge van de opbrengst van de nieuwe lijn buiten beschouwing, dan bedraagt de vervoerstoe name $\pm 3.6\%$.

De ontvangst van het reizigersvervoer was:

a. Electriche Tram.

Over 1909/10 was dit:

Reizigers, gebruik makende			
van Couponboekjes	f	47.111.—	f 45.697.12½
Betalende reizigers	„	1.558.977.77½	„ 1.450.158.27½
Abonnementen	„	35.152.91	„ 30.108.51
Schoolkaarten	„	6.045.50	„ 5.612.25
Diversen	„	22.515.56	„ 18.712.05½
		<u>f 1.669.802.74½</u>	<u>f 1.550.288.21½</u>

b. Paardentram Rotterdam—Overschie.

Reizigers, gebruik makende			
van Couponboekjes	f	857.75	f 826.62½
Betalende reizigers	„	13.631.80	„ 13.679.—
Abonnementen	„	700.—	„ 873.—
Schoolkaarten	„	500.—	„ 452 50
Diversen	„	80.—	„ 80.—
		<u>f 15.769.55</u>	<u>f 15.911.12½</u>
		<u>f 1.685.572.29½</u>	<u>f 1.685.572.29½</u>